

Inhoud

Voorwoord	5
Inleiding	6
1. Morele ruimte waarin wij leven	9
1.1 Ontvangende ethiek	12
1.2 Grenzen aan de ruimte	20
1.3 Moreel universum	28
2. Onderscheiden waarop het aankomt	35
2.1 Gezuiverd geweten	36
2.2 Onderscheiden	38
2.3 Inoefenen	39
3. Morele ruimte van Christus	43
3.1 Een nieuw gebod	44
3.2 Menslievendheid	47
3.3 Gods komen	49
3.4 Ruimte geven en innemen	53
3.5 De Bergrede	55
3.6 Verzoening	60
3.7 Vervulde wet	62
3.8 Uniek sociaal weefsel	66
3.9 Politiek van vergeving en herstel	68
3.10 Verantwoordingsplicht	69
3.11 Recht op straf en vergeving	70
3.12 Uitstel van vergelding	71
3.13 Vredestichter zijn	74
3.14 Troost en rouw	77
4. Morele ruimte van de schepping	81
4.1 Het Noachitische verbond	81
4.2 Onder de regenboog	87
4.3 Menselijke denkkraft	90
4.4 Natuurrecht	94
4.5 Deugd	97
4.6 Er is meer nodig	103
4.7 Godsvrucht	106

5. Morele ruimte van het kwaad	113
5.1 Geen materie	113
5.2 Systemen van kwaad	116
5.3 Machten op hun plek gezet	118
5.4 Geweldsmonopolie	125
5.5 Dubbelheid	131
5.6 Haatsystemen	137
6. Morele ruimte van de gemeente	145
6.1 Samen	145
6.2 Kruis	146
6.3 Nieuw	148
6.4 Narratieven	150
6.5 Menswording	152
6.6 Geloofsverantwoording	156
6.7 Affecten	161
6.8 In de verdragstand	164
6.9 Communitarisme	166
7. Ruimte van waarden, principes, regels, codes	171
7.1 Waarden doordenken	171
7.2 Complexiteit	173
8. Een ethisch 'vloertje'	179
8.1 Handleiding	179
8.2 Voorbeeld	182
9. De morele ruimte in	189
9.1 'Doorwandel het land'	189
9.2 Het eerste concilie	190
Bibliografie	193
Registers	211
Tekstregister	211
Namenregister	216
Zakenregister	221